

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY V - SEGONA EPOCA

MARÇ - ABRIL DE 1923 :: N.º 22

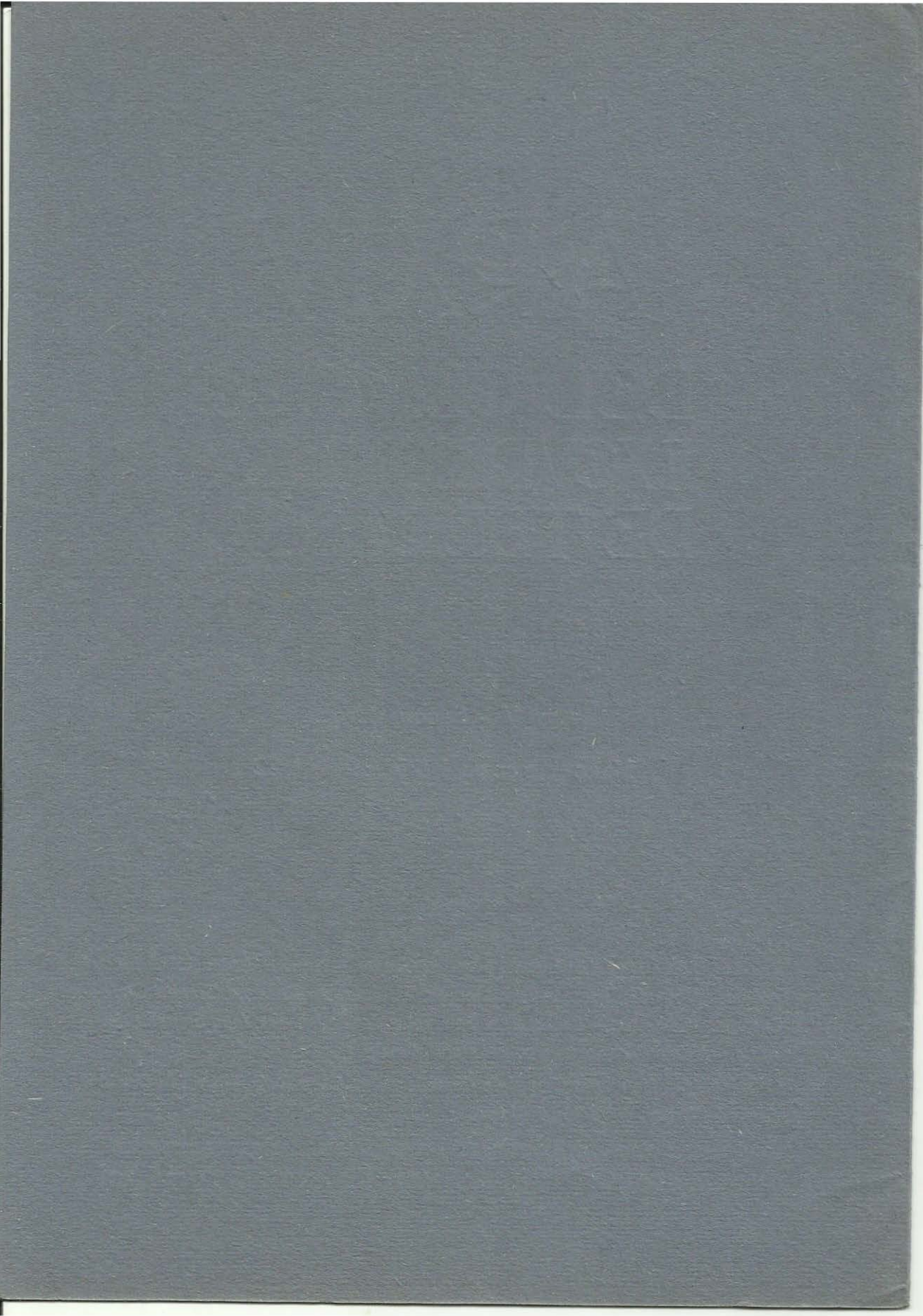
SUMARI:

TEXT: D'on ens ve l'Anèmona, per *Pau Gruyer*.—Primera Ascensió al Morral o Turó de la Cova del Drac, de Sant Llorenç del Munt, per *Rosend Grané i Civil*.—El Castell de Castellar. — Poblet i la Seu vella de Lleida, per *Joan Santamaria*.—Crònica.—Anunci d'excursions, per a abril i maig.

GRAVATS: Detall del Castell de Castellar, per *Josep Reig*. — De l'Ascensió a la «Cova del Drac», per *Ricard Altayó*.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIO: SANT ANTONI, 64

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY V

SEGONA ÈPOCA

MARÇ - ABRIL 1923

NÚM. 22

D'ON ENS VE L'ANÈMONA

Som al temps que les primeres anèmones comencen a florir en els boscos i dins els nostres jardins. A París, apomellades en petits *bouquets* s'apresten a posar damunt les branques de pi dels llocs de les floristes, la seva nota encantadora i multicolor.

Entre les Nímfes qui, segons conta la llegenda, ornaven antigament la Cort de Flora, n'hi havia una, tan bella, que el seu esclat eclipsava a totes llurs companyes. Anèmona era el seu nom. Ella era estimada a la vegada de Zèfir i de Boreas; de Boreas qui posa la fredor en ses carns; de Zèfir que el seu halè tebi arriba com una carícia a la terra. Tots dos la perseguïen sense descans, i es disputaven els seus favors. Flora, que era l'amant de Zèfir, vegé que la coneixença d'aquest amb la Nímfa, porta una rival dins el cor del seu estimat. Enutjada, ella canvia en flor a Anèmona. En una flor prematura que Zèfir, inconsolable, s'esforça a acariciar amb el seu halè, però que, per despit de no veure's estimat, Boreas, en canvi, li trontolla amb fúria la tija, entreobrint-la per força i dispersant al lluny sos pètals.

Segons una altra llegenda

*«Vídua de son amant, quan antany Cíterea
Barreja sos plors amb la sang del seu volgut Adonis,
De la sang nasqué, segons es diu, l'Anèmona de púrpura,
I dels plors nasqueren les inquietuds.»*

Si nosaltres consultem el *Llenguatge de les Flors*, veiem que Anèmona, molt sovint oblidada per Zèfir, significa *Abandó*. I si nosaltres busquem l'etimologia del seu nom, la trobem dins el mot grec *Anèmos*, que significa Vent, perquan, diu Plini, que és el Vent qui fa descloure aquesta flor.

Les varietats d'Anèmones, simples o dobles, i de color divers són múltiples.

Les unes són les plantes indígenes que hom troba en França en diferents llocs, cultivades o creixent en estat selvatge. L'anomenada «*Anèmone del Bosc*» es freqüent dins la regió de París. Ella porta, sobre una tija prima, flors lleugeres d'un blanc pur. Se li dona un nom molt bonic «*Anèmone Selvia*», o més simplement: «*Selvia*», o bé la *Flor del Divendres Sant*.

D'altres espècies, tal com l'*Anèmone estrellada* i l'*Anèmone Ull de Paó*, sols prosperen en el clima del Mig-dia. D'altres, al contrari, es troben solament en els Alps. L'*Anèmone dels Apenins*, d'un blau celest, es troba en Itàlia. L'*Anèmone del Japó* ens ve del Japó tal com el seu nom indica, i l'*Anèmone de Fulles de cep*, tota emborrissolada, ens ha estat portada de Nepaul i de les regions allunyades de l'Himalaya.

De totes aquestes varietats, la més bonica potser és l'*Anèmone de l'Orient*, d'un vellut negre en el fons, i de fulles de colors que sembla que s'hi retrobin les tapisseries perses, quines tapisseries hi han vist en ella els tons ardents i profundes a la vegada, rosats o carmí, moradencs o blavosos.

Es durant el Segle divuitè, sota el regnat de Lluís XV, que aquesta espècie fou introduïda a França pel pintor Bachelier.

Joan Jaume Bachellier nasqué a París en 1724; ell va travessar sense contratemps la Revolució, per morir en 1805, a l'edat de 81 anys. En 1752, fou nomenat de l'Acadèmia de Pintura, com a *Pintor de flors* i en 1763 com a *Pintor d'Història*, amb una tela representant *La Caritat romana*, que avui és al Louvre, aixís com dues teles més signades per ell.

Per la protecció de Madam Pompadour, fou portat a la direcció del taller de la Manufactura de Sevres, establert en l'any 1756 per una companyia privada, que fou adquirida en 1760 per Lluís XV al preu de 1.400.000 lliures (2.800.000 francs) i dotada per ell d'un fons de desenrotllament de 96.000 lliures (192.000 francs).

El fi que es perseguia era produir en França la porcellana fina, a l'istil de la Xina, i, en Europa, de la Saxònia, on la fabricació fins llavors no tenia rival.

Mentres que els tècnics s'ocupaven a la composició de la pasta pròpiament dita, tendra o dura, Bachellier empenia baix el punt de vista decoratiu, l'educació dels obrers, en els quals la ignorància de la feina era gran, i que no acertaven bé a la imitació, més o menys servil, de l'art xinès.

Bachelier, fou a Sevres, el veritable creador de la porcelana francesa que començava a destronar les velles faïances. Ell fou qui introduí la moda d'aquests gerres de flors d'un dibuix elegant i simple, de novitat a la vista sobre el blanc resplendent de la porcelana.

Fou Bachelier qui, sostingut encara per la Marquesa de Pompadour i per M. de Sartines, lloctinent general de la Policia de París, tingué la idea de fundar, dins la capital, una Escola d'Art Decoratiu, gratuïta, prototipe de les nostres escoles similars modernes, on s'ensenyava l'art del dibuix aplicat a la decoració i a la indústria.

L'Escola, autoritzada en 1766 per Lluís XV (dos anys després de la mort de Madam Pompadour) fou oberta en 1767 a 1500 joves alumnes perteneixents als Sis Cossos d'Artistes de la Vila de París, i instal·lada definitivament en 1776 en l'edifici de la vella Escola de Cirurgia, carrer de l'Escola de Medecina actual. S'hi ensenyaven els elements de geometria, d'arquitectura i de figura, els animals, l'ornamentació de les flors.

Aquesta fundació d'un interès capital per l'art industrial francès fou ridiculitzada per alguns escriptors d'aquell temps. S'acusava a Bachelier de voler-s'hi enriquir. Diderot particularment, ignorant de la qüestió,—era en l'època que les incompetències començaven a ficar-se i en discutir-ho tot—Diderot amb molt d'esprit, però amb desconeixement, escrivia a Grimm: «Veus-aquí un bon artista perdut i errat de camí. Ell ha renunciat el títol i les funcions d'acadèmic per fer-se mestre d'escola; ell ha preferit el diner que l'honor; ell ha menyspreat la cosa per la qual té talent, per a entregar-se a la que no coneix. Segur que es deu haver dit: —Jo vull viure, menjar, dormir, lluir excel·lents vestits, gosar de dones boniques; tot això en menyspreu de la consideració pública». Crec que no es pot imaginar res més cruel del que aquesta diatriba, entant que Bachelier, arriscava en l'empresa 60.000 lliures (120.000 francs) que era tota la seva fortuna.

Diguem que aquesta Escola, la degà de les Escoles d'Art Decoratiu, ha sobreviscut a la Revolució i continua avui encara funcionant segons els mateixos programes.

Bachelier executà pel Marquès de Marigny, germà de la Pompadour, en són castell de Chossy-le-Roi, avui destruït, dues teles decoratives representant les quatre parts del món (l'Oceania estava reunida amb Assia), simbolitzades per ocells provinents de cada una de elles. Ell tractà igualment el mateix assumpte, en cinc teles aquesta vegada, per les sales de la Casa de Negocis Extrangers a Versalles, avui Biblioteca de la Ciutat, i cada part del món està simbolitzada per

un infant. Aquestes sales no són obertes al públic, més es permet visitar-les si es demana. Allà és on es pot admirar tota la bellesa de l'art de Bachelier, i el bon treball decoratiu molt personal i molt francès.

* * *

Bachelier, tingué la passió de les flors, i és ell qui, de retorn d'un llarg viatge, porta a França les primeres Anèmones d'Orient.

Ell tenia a París un jardí admirable, on hi sembrà les llevors de la novella flor, la qual va germinar i florir.

Fou un esdeveniment en la capital i molts anaven a admirar la flor inconeguda. Bachelier mai refusà obrir són jardí als curiosos. Cada dia, davant la porta del jardí de l'artista, hi havia una filera ininterrompuda de carrosses, i un fresseig dels vestits de seda, i una desfilada de talons alts. La glòria de l'Anèmona va ser sobre tots els llavis, i fins una malaltia nova que es va presentar en aquell temps fou batejada amb el nom d'*Anèmonomania*.

Tots els jardiniers i aficionats a les flors demanaren llevors a Bachelier, però aquest no els atengué perquè estimava a sa flor d'una manera apassionada, com s'estima a una dona.

Es rezela de Bachelier de què no vulgui fer-hi un negoci. Un aficionat li promet dos cents francs per unes llevors. Bachelier es limita a moure el cap negativament. Les proposicions augmenten i vénen de totes parts, 600 francs, 1.000, 2.000. Un home, obstinat, n'arriba a prometre sis mil. Bachelier continua dient que no, i que per tot l'or del Perú ell no donaria un petit gra.

El desesper fou al seu comble dins París. Va ser qüestió de preparar un vaixell per a anar a adquirir la flor meravellosa en el seu país d'origen. Fins es va formar una Societat per aquest intent.

Un dels més ferms Anèmonanics era un Conseller del Parlament, M. de Saint Aulaire. Cada dia ell anava, en sa carrossa, amb la túnica roja i el cabell rissat, a fer la visita a les anèmones de l'Artista.

En inclinar-se damunt de la flor, per veure-la més bé, ell observa que el gra al fer-se madur pren un aspecte acotonat i sembla envolcallat d'una borra com un pel un xic llanós.

No feia vint dies que havia observat això quan es presentà de nou a casa de Bachelier.

—Escolta'm bé, li va dir abans de marxar, al petit lacai que li aguantava el ròssec de la seva túnica. Quan serem al jardí de Bachelier, tussiré a un moment donat. Llavors tu afluixaràs les robes, a fi de què aquestes caiguin a terra.

Quan el conseller fou arribat davant els parterres on les Anèmones començaven a granar, ell distreu a Bachelier, mostrant-li dos coloms que bequetegen a l'altre part del jardí. Mentres que l'artista es distreu, ell tusseix lleugerament.

El petit lacai desfà la roba, que amb un moviment ràpid de la mà, M. de Saint Aulaire feu passar lleugerament sobre les flors. Una multitud de grans s'hi agafen. De seguida, a una senyal del seu Senyor, el petit lacai li canvia la túnica, i En Bachelier no s'adona del joc.

De retorn a sa casa, el magistrat expolsa la llarga cua de la seva roba en el jardí, i a la primavera següent son jardí és un floriment d'Anèmones! L'encant ha estat esvaït. M. de Saint Aulaire, generós de la seva conquesta, regala llavors a qui n'hi demana, i la flor s'espandeix a tots els jardins.

Era, reconeixem-ho, llavors una amable i graciosa època, aquella en què tot París s'entusiasmava per una flor novella i que un Conseller del Parlament, tenia com una dignitat deixar flotar i caure la seva roba roja damunt la flor estimada.

PAU GRUYER.

Primera Ascensió al Morral o Turó de la Cova del Drac, de Sant Llorenç del Munt

De lluny o d'aprop, quí d'entre nosaltres no ha admirat aquest bloc rocós, inaccessible, situat al mig d'un gran coll i vorejat d'aplomats precipicis?

Aquest llegendari conglomerat que repetides vegades havia sigut objecte d'intent d'ascensió, no s'havia mostrat propici als bons desitjos d'ardits excursionistes que, més d'una volta i sempre endebades, arriscaren la vida per a conseguir-ho.

Era idea bastant estesa entre els diferents grups que intentaren el seu escalament, que de poguer tirar un cordill de part a part de massiu i després, tirar-lo per un cantó, donant-lo per l'altre i canviar-lo amb corda, el problema estava resolt.

No deixen d'ésser força enginyoses les idees que brollaren dels atrevits exploradors, doncs es parlava de traspassar el cordill, aprofitant l'impuls d'un fuet dels que engeguen els pagesos quan preveuen una pedregada, o bé amb la força que podria tenir una fletxa—a la qual hi aniria lligat el cordill—llençada per una revinguda ballesta

d'acer. També es va atinar que, enlairant un gros estel—sempre que la direcció del vent afavorís la tasca—podria aquest guanyar l'alçària, enlairant-se al damunt de la «Cova» i llavors donar ràpidament el fil, a l'objecte que l'estel caigués a l'altra banda, i seguidament fer el canvi amb la corda.

De projectes no en faltaren; però, fos per lo que fos, el cert és que, ni l'estel, ni la fletxa, ni el fuet granífug, resolgueren el plan d'ascensió. Hom es pregunta ¿doncs quins medis emplearen els elements del CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA, que el dia 11 de febrer, sense arriscar-se gaire, petjaren el cobdiciat cim?

Vaig a explicar-ho. Estàvem com de costum cert dia a la vetlla en nostre casal social, divagant sobre excursionisme, quan un de la tertúlia, prenent la paraula, exposà el següent plan:

—«La Cova del Drac tots sabeu que és al mig d'un coll, doncs bé: no és cosa senzilla fer passar un cordill horitzontal pel seu dessobre, tenint per punts d'apoi els dos turons o serres que el bressolen? Jo estic enterat de les alçàries dels llocs mestres i les dades em fan creure amb un falaguer èxit; així és que si em voleu ajudar, diumenge jo vos prometo que petjarem l'encinglat rocam.»

La revelació, veritablement era fàcil, senzilla, convincent; però, —mira noi, li contestaren, que passar un cordill per damunt de la «Cova del Drac» no és guarnir un carrer!—.

Mes en el sà optimisme juvenil, es refermà la creença de que la fàcil, la senzilla, la convincent idea donaria el resultat favorable, i el diumenge vinent, a les sis del matí, ens trobàvem al lloc de la prova, disposats a posar pe a pa, el plan forjat, al qual es tenien posades les més bones esperances.

El vent bufava fort i feia córrer els núvols adelerats; ara inflant-se els uns, després desperfilant-se els altres, i a l'eixir el sol, s'enfistona- ren de color groc, i tant a muntanya com a la plana—però més a la plana—reflexaven una munió de taques inquietes, que, barrejades amb la diversitat de tons i formes de la terra, feien l'efecte d'un laberíntic besament de pintures.

Quin goig el de poder actuar en escenari tan magestuós!

El decorat selvatge, la música puríssima dels ocells, les alenades d'aire amb olor de mel, la llum, la riquesa de catifes, l'ambient, tot alegria, joventut i coratge, pels que tresquen per les alteroses muntanyes.

A terra baixa, sols suren els odis i les baixes vanitats, sols flairen sentors d'olis torturats i fums de caliquenyo. I els que—perquè no dir-

ho—estan deslligats espiritualment de la viciada corrent dominant, són els que en les hores o dies vagarosos, fugen encara que sigui a les fosques, a la muntanya; senten desitjos d'enlairar-se ben alt, tenen sed de bellesa i llibertat, ganes de filosofar de molt enlaire i, després... postrar-se ingènuament davant de la grandesa de la naturalesa.

Anem al grà. Un detingut estudi precedí l'acció. Foren donades les degudes instruccions al personal, i al sonar els xiulets d'ordre, es posaren en joc aquells insignificants punts, desenrotllant meravellósament el plan tramat.

Francament tinc de confessar, amics oients, que no em crec prou hàbil—ni de bon troç—per a explicar fil per randa, les emocions, les engúnies, les alegries que succeïren d'aquí a endavant.

Quatre dels dotze braus executants, després de fer algunes filigranes amb ajuda de cordes, s'emplaçaren al cim d'una de les roques que rematen el maciu de «La Mola» en direcció a la «Cova del Drac».

A colps de mall clavaren un punxó d'acer a la roca—per punt d'apoi—i tiraren daltabaix del cingle el cordill que fou extès amb molts treballs en direcció als Obits.

El vent, que per cert era molt fort i fred, feia la tasca un xic penosa, mes tots els obstacles foren vençuts, i a mig dematí, el cordill creuava la «Cova», essent l'estesa d'aquest, aproximadament, de 500 metres.

Tots els excursionistes així com també una bona colla de caçadors que es trobaven per aquells indrets. s'acoblaren al peu del «Morrall» i feien els més originals comentaris.

Sonà el xiulet disposant deixar caure el cordill, cosa que anà com una seda; però ara ve el bo, i lo que ens mostra la inutilitat de l'estel, del fuet i de la ballesta, doncs tot i ésser groixut el cordill abans de deixar-se canviar per la corda, es trencà, sofrint una grossa decepció tots els contribuents.

I allavors, serenament reflexionem i trobem lo succeït, la cosa més natural del món, tenint en compte el vast trajecte de fregadís, i més l'exuberant vegetació existent al cim i que forçosament té de atravessar el cordill. Les proporcions de les muntanyes, a voltes, enganyen fins als que les aimen més.

Ràpidament, sense perdre temps, es tornà a fer l'estesa, i un cop per segona volta el cordill creuava el massiu, pels nusos d'unió podem apreciar com paulatinament va corrent el cordill, i de senzill en poca estona passà a ésser doblat.

I pel lloc més pròxim, uníren al doble cordill, les definitives cordes, i quan aquestes sumaren 100 metres d'estesa, el personal de l'altra banda, per mitjà de telegrafia amb banderes, demanà més gent, doncs es veien impotents per aguantar aquell pes que augmentava progressivament.

Cal fer constar que en aquesta banda hi mancava punt d'apoi per no tenir destinat concretament el lloc estratagètic, que tenien de sor-tejar, lluitant amb el vent que flautejava.

Fou menester fer esforços sobrehumans per avençar els 20 metres de corda que faltaven per a completar l'estesa; és a dir, aquelles escenes són verament inexplicables.

Sonaren cinc tocs seguits de xiulet i una sensació de conquesta enrogeix els suats rostres; és que disposen deixin anar la corda del cantó de «La Mola».

Amb 35 minuts els de la part contrària, capdellaren tot el cordill d'estesa, tot acostant-se a la «Cova», fins arribar a són peu, i tot això per no deixar anar el cordill, tenint en compte el formidable precipici que impossibilitava caçar la corda, en cas de deixar-la anar.

Els núvols, com indignats, s'ajunten els uns amb els altres i amenacen pluja; solament al lluny, molt lluny, en direcció al Montnegre, s'entreveu qualche clariana de color de carbassa, que, francament es destaca, però resta insignificant al tò pàl·lid del paisatge.

La gent s'han ajuntat al peu del turó.

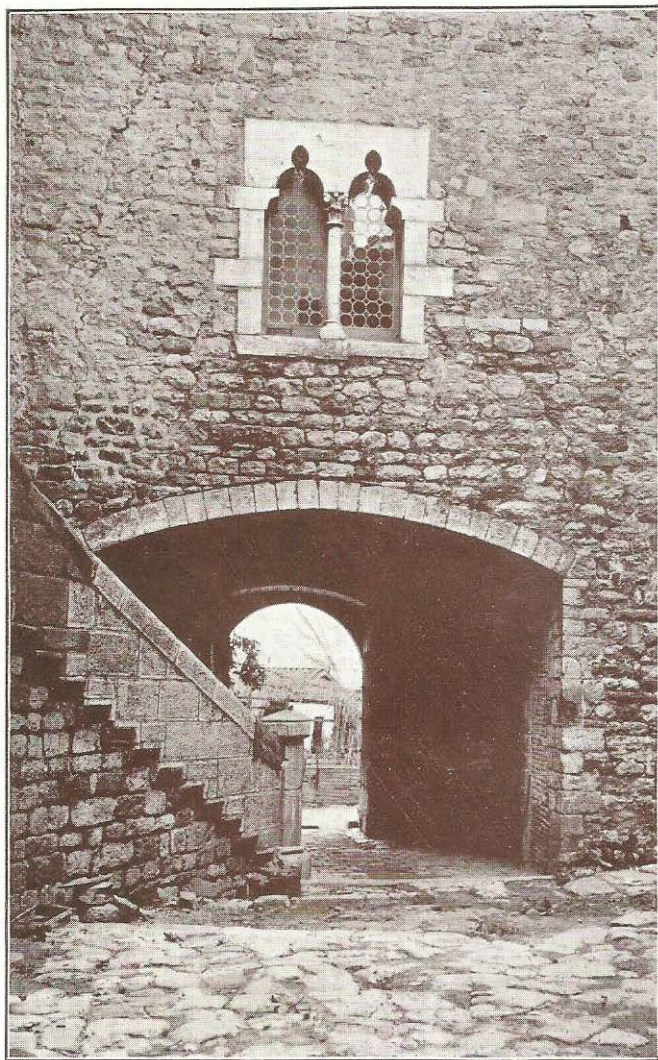
L'estat deficient del material, exigí doblar les cordes, tasca que originà emocionants angúnies, doncs transcorregueren moments que feien creure perdre-ho tot.

Una gran força de voluntat, disciplina i destresa, movia magnèticament als mentats exploradors.

Fou necessari fer-se a cara o creu, quin fora el primer de pujar-hi, ja que tots mostraren desitjos d'ésser primers.

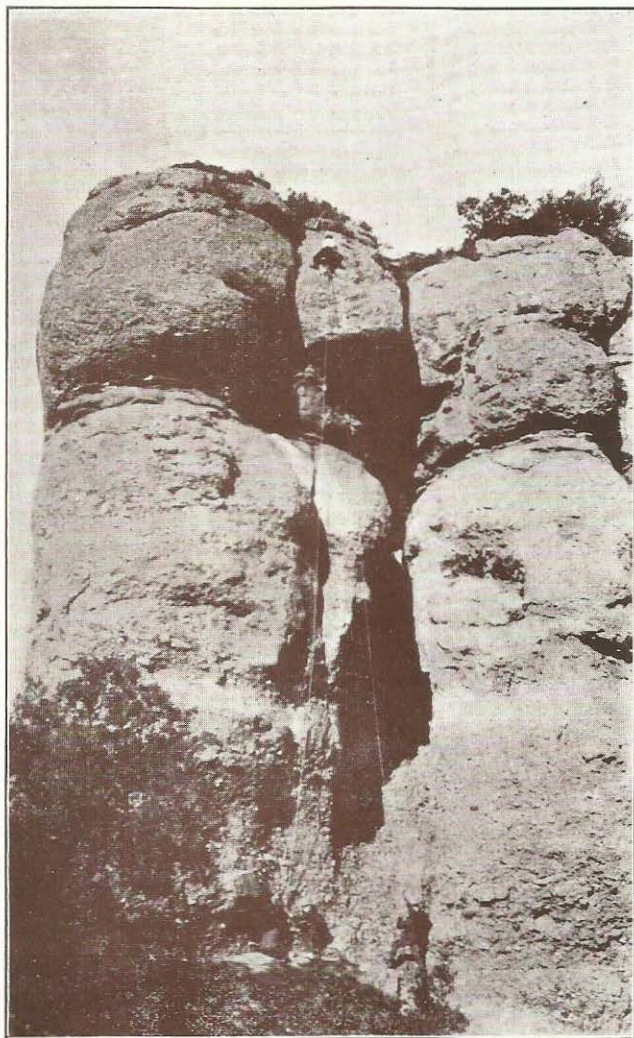
La sort favorequé a l'ardit company Tintoré, que convenientment lligat i en mig d'una gran espectació i un silenci profund, s'enlairà fins petjar per primera vegada el virginal cim. A l'arribar dalt, fou saludat amb salves fetes per mans nervioses, els xiulets per excés de bufera desentonaven i, els rostres, emocionats, feien una franca rialla que delatava una penetrant satisfacció; els mirones, entre els quals hi figurava un grup d'alemanys, aplaudiren frenèticament la feina realitzada. Eren les 2'30 de la tarda.

El cel s'havia llisat i ens obsequià amb puríssims borrallons de neu.

Detall del Castell de Castellar

Clixé Reig

De l'Ascensió a la "Cova del Drac"

Clixé Altayó

Lo avençat de l'hora i l'estat del temps, cada vegada més amenaçant, feu desistir de pujar-hi ningú més, plantant l'intrèpid amic Tintoré, una bandera catalana al bell cim, i fent les huries de consuetud, que foren dites amb gran entusiasme.

Els ecos burletes ens escarnien.

La descensió fou joc de poques taules.

I, de lluny, contemplàrem extasiats, plens d'emoció, les diferents posicions i formes que descrivia la bandera, seguint l'amorós ritme de les dolces alenades d'aire perfumat,

La neu queia silenciosament i, a mida que ens anem allunyant, ens va esborrant la joguina visió de la bandera, la cortina d'argent que cau.

ROSSEND GRANÉ I CIVIL

EL CASTELL DE CASTELLAR

Castellar o Sant Esteve de Castellar, poble d'uns 3.000 habitants, està situat en la part alta de la comarca del Vallès i a l'esquerra del riu Ripoll. Es troba esplèndidament comunicat per bones carreteres, amb les seves poblacions veïnes, com són Terrassa, Sabadell, Sentmanat i Sant Llorenç Savalls.

El Castell de Castellar és una construcció restaurada i reedificada, situada en l'alta part del riu Ripoll, a 2 kms. del poble i en direcció a Terrassa, tenint com a millor comunicació un camí veïnal que s'uneix amb la dita carretera en l'indret del km. 26.

El primer document històric que hem trobat de dit castell és de mitjans del segle XI, segons el qual D. Ramon Compte i Marquès i sa esposa la Comtesa Ermessinda o Ermessenda amb són fill Berenguer, donà al Monestir de Sant Llorenç del Munt que allavors regentava l'abat Adegari I, el castell de Sant Esteve de Castellar amb són territori, drets i pertinenècies, el qual territori aleshores terminava i constituïa un mateix terme amb Terrassa (quod est in termino Terratia) i confrontava amb el de Lacera, de Sant Menat, d'Arrahona (Sabadell), Ripoll i fins a Ullastre, o sia a l'església de Càn Sentpere.

Foren els senyors del Castell de Castellar en l'any 1215, els descendents de Ramon de Moncada i Pere I de Clasqueri, com també hem trobat en l'any 1241, a Guerau de Clasqueri.

El castell és avui propietat del senyor En Carles de Fortuny i Font-

cuberta. En la seva reconstrucció, feta amb molt encert, s'hi aprofitaren uns capitells romànics, uns de transició i uns finestrals del gòtic.

En tot i tractar-se d'una edificació en part reconstruïda són en extrem interessants per l'excursionista, l'aspecte general que conserva totes les característiques d'un castell mig-eval, el seu pati interior, i el deliciós paratge rodejat d'una frondosa vegetació que revolta les torrenteres afluentes del riu, entremig de quines està situat, el castell nomenat de Castellar.

POBLET I LA SEU VELLA ~ DE LLEIDA ~

Fa algun temps que «La Publicitat» de Barcelona, inseria un article, en el qual, amb paraula viva, es descrivia l'agonia de l'excels monument de Poblet.

En el cas de Poblet i la Seu vella de Lleida s'ha palesat el vergonyós abandó en que es tenen les nostres millors joies.

Tots els pobles, àdhuc els que semblen més adormits i descastats, senten una viva veneració per les llurs glòries passades, pels monuments que les recorden, per llurs herois, per les tombes que desen les cendres d'aquests. En alguns pobles de cultura superior, aquesta veneració té tota la parença d'una efusió religiosa. Qui conegui França, per exemple, no em deixarà mentir. Amb quina cura i respecte guarda Fontainebleau, Versailles, Saint Cloud, Saint Denis, Pau, amb són castell d'Enric IV; Perpinyà, Carcassona... A Itàlia, no cal dir-ho; allí la fússia del passat i el present és tan perfecta, tan cordialíssima, que sembla una magna meravella. I a Alemanya, altretant, i a Anglaterra, i a Polònia, i a Rússia i, àdhuc, a la Índia. Anant pel món, quantes llàgrimes he plorat en pensar en la nostra dissortada Catalunya! Bé n'han tingut aquells pobles de revoltes, de canvis de règim, de guerres i revolucions; bé han estat alguns d'ells sota el jou d'una llarga i despòtica opressió estrangera, i, no obstant, mira com han sabut estimar les coses de la llur història, mira com saben conservar curiosament llurs monuments, fites esplendents que la raça ha anat plantant en la terra que la sustenta!

Fa pocs dies «L'Illustration» francesa, posava el crit al cel per l'abandó en què l'Estat té els palaus de Versailles. La cosa, però, se-

gons les fotografies que inseria, no té pas cap gran importància: quatre llambordes trencades, un balustre esquerdat, la bassa d'un brollador plena d'herba, un quants troncs d'arbres caiguts als fons d'una canal de rec... Aquí les increpacions d'un articulista tan curós farien l'efecte de cosa exòtica i ens agafarien ganes de riure, perquè a Catalunya no la tenim la devoció per les coses de la nostra història. Som un poble distret, vivim en una plàcida indiferència, i entretenint-nos en els frèvolos comentaris dels frèvolos episodis quotidians. No sentim grans amors ni grans odís. Potser cap més poble de la terra amb un passat tan gloriós com el nostre, amb una tradició cultural com la nostra, consentiria l'abandó de Poblet, fet una ruïna, ni la vergonya de la Seu Vella de Lleida, tota malmesa, ultratjada, escarnida, aguantant-se de miracle.

Poblet, el romàntic Poble, agonitza a poc a poc; cada dia s'enruna una mica, s'ensorra..., ara un mur, ara un fris, ara una teulada, ara una sala. I la rapinya dels homes ajuda l'obra de l'abandó. Tot sovint aquell venerable moribund fa un tremolor i se li obre una esquerda sota el pes de les nafres, que li roseguen ies entranyes. D'aquí uns quants anys no serà més que un munt de pedres capgirades, cobertes d'herba i de molça, per on els llangardaixos, en les silencioses migdiades, hi pendran el sol. I aleshores una ànima piadosa hi plantarà un pal al cim d'aquelles runes, amb un cartell que digui, si, per tal de que les generacions futures n'heguin esment: *Aquí fou Poblet*.

Així mateix la Seu Vella de Lleida és una pura ignomínia tal com està. I són campanar tan alt, tan gràcil, tan daurat, es dreça irat com un braç, maleint la raça que consent la befa que se li fa.

Es un deure que s'apleguin tots els catalans en l'obra santa de reconquerir els monuments cabdals, redimir-los de la misèria en què jeuen, treure'ls de la vergonya, i reincorporar-los al patrimoni nacional de Catalunya. Es hora de que s'aplegui tota la gent per tal de rescatar Poblet i la Seu Vella de Lleida, i els restaurem amb la mateixa amor que els nostres ancentrals els bastiren i enriqueiren. Quina joia pels ulls i l'esperit poder veure Poblet rediviu, voltat de jardins, al redós de la Penya gemada, servint altra volta de panteó d'herois i homes il·lustres. I aquella Santa Maria de Lleida, tota polida i gràcil, torrada del sol de les centúries i voltada d'orenetes, fent de partió viva de dos pobles, dues llengües i dues races.

Cal pensar-hi seriosament, i aviat, car ara, ni tan sols serà possible als catalans dels segles que vindran, la joia de fer excavacions en

recerca del rastre de la vella mare Catalunya, perquè d'ella no en restarà pedra sobre pedra. Ja els deixarem, en canvi, moltes fàbriques, molts *chalets* i moltes *villas*...

Crec que si volem, el rescat i restauració d'aquells monuments gloriosos prompte serà una magnífica realitat. Manca, només, que un home de prestigi i de bona voluntat prediqui i es posi al front d'aquesta nova creuada. Som molts els bons catalans que sentim profundament la vergonya de l'estat ignominiós de Poblet i de la Vella Seu lleidatana.

Qui vol ser, doncs, el nostre Pere l'Ermità?

JOAN SANTAMARIA

CRÓNICA

EXCURSIONS FETES.—El dia 4 de Febrer un nombrós grup de socis anà a passar el dia pels voltants de Sant Llorenç.

—El dia 11 del mateix mes es portà a cap l'anunciada a Gelida, Castell, càn Oller, Montcau i retorn a Gelida.

—Aprofitant aquestos dies de Carnaval, i defugint del brogit del mateix, varis socis es traslladaren a Mont-Louis per a practicar sports de neu.

—El dia 18 una dotzena de socis anà a la de Valldoreix, Sant Cugat, Sardanyola, Sant Iscle de les Feixes, Sant Genís dels Agudells i Barcelona.

—Ben concorreguda es vegé l'excursió a La Pola, Espluga de Matrodonna, camí ral de Manresa, Mal Pas del General i la Barata, realitzada el dia 25 de Febrer.

—Un èxit esclatant obtingué la anunciada pel dia 4 de Març a Sant Miquel del Fai, en la que hi concorregueren 39 socis, comptant-hi varies senyoretetes, que junts omplenaven la cabuda justa del autocamió amb que es feu la mateixa.

—El mateix dia varis socis anaren a càn Robert, Les Corts, Els Obits i Avenc del Daví.

—Per motiu de la pluja es tingué de suspendre la senyalada pel dia 11 a Sant Julià d'Alta, Ribatallada i càn Bonvilar.

—Els dies 18 i 19 (diada de Sant Josep) tingué lloc la projectada a Blanes, Santa Cristina, Lloret i Tossa.

—Els mateixos dies varis socis anaren a Bagà, Coll de Jou, Puigllansada, Alp i La Molina.

—El dia 25 tingué lloc la a Olesa, La Puda, El Cairat, Casa Gomis i Monistrol.

—Dies 31 Març, 1 i 2 Abril: Varis socis realitzaren l'anunciada a Les Guilleries, visitant Breda, Sant Hilari, Mare de Déu del Coll, Ossor, La Sellera, El Pasteral i Girona.

—Dies 1 i 2 Abril: Altres anaren a recórrer el Montseny amb el següent itinerari: Breda, Santa Fe, Les Agudes, Poble de Montseny i Palautordera.

—Els mateixos dies, altres es trasladaren a la Vall de Núria, realitzant pràctiques de Ski.

—També aquestos dies un grup d'intrèpids anaren a Mont-Louis, Font-Romeu, Pic del Carlit i Les Bulloses.

—Degut a la manca de neu es tingué de suspendre altra vegada, el Concurs local d'Esports de Neu i Alta Muntanya del nostre Centre, i que hi havia el propòsit de portar-lo a cap durant les festes del Carnaval, el qual ja en la diada de Reis es tingué d'aplaçar pel mateix motiu.

—Com siga que aquesta falta de neu ha vingut persistent fins fa pocs dies, impeding per consegüent la seva preparació, s'ha cregut convenient ajornar-lo per l'hivern que ve, si cap contratemps s'hi oposa.

Acres.—El dia 11 de Febrer (diada del Carnaval) varis socis de aquest Centre en nombre de 12, entre ells 10 pertanyents a la Secció d'Atletisme, intentaren el perillósissim escalament del Morral o Cova del Drac, logrant els seus propòsits, després d'un acuradíssim treball en la preparació de les cordes. I dóna importància el fet de ser aquesta la primera vegada que el seu cim es veu assolit. En les planes de aquest número donem una ressenya del mateix.

Els socis esmentats són els següents: Josep Tintoré, Josep Datzira, Josep Esteba, Josep Gelabert, Josep Torras, Josep Muntaner, Joan Font, Ricard Altayó, Joan Mangot, Isidre Suana, Jaume Torres i Rossend Grané.

El Centre Excursionista de Catalunya, assabentat de què varis socis del nostre havien realitzat, amb éxit, l'escalament a la Cova del Drac, ens demanà detalls referents al mateix, per consignar-los a la Secció Alpina del seu Butlletí, els quals donàrem de seguida, a l'ensem que regraciàvem la seva atenció.

—La Junta Directiva, en reunió del 27 Febrer, nomenà a En Antoni Miralda encarregat del material d'excursions del Centre.

—Per les conferències donades en el Centre de Dependents del Comerç i de la Indústria d'aquesta ciutat, els dies 11 Febrer i 18 de Març, aixís com les que actualment tenen lloc a l'Ajuntament, ens ha sigut demanada la llanterna de projeccions, a quines sol·licituds amb gust hi hem accedit.

—Per a formar part dins la comissió que ha d'entendre en l'afer de la preparació de la cursa Gran Premi Penya Rhin que hi ha en projecte aquí Terrassa, fou designat aquest Centre Excursionista, i la Junta acordà delegar al soci N'Emili Badiella perquè ens representi.

Comencen els preparatius d'organització de la Tercera Diada de Germanor a l'Obac, anant encaminats tots els treballs per a què assoleixi un èxit més esplendorós, si cap, que els dos anys precedents.

La data, enc que no està definitivament fixada, es pot donar com a segur que serà la del 10 de Juny.

SECCIÓ D'ATLETISME.—El dia 25 de Gener aquesta Secció celebrà reunió general per l'aprovació definitiva del Reglament i renovació de la Junta Directiva, quedant constituïda en la següent forma: President, Rossend Grané; Secretari, Isidre Suana; Tresorer, Ricard Altayó, i dos Vocals, Llorenç Feiner i Joan Mach.

SECCIÓ DE FOTOGRAFIA.—El dia 8 de Març la Junta del Centre convocà una reunió de tots els aficionats, per anar a una reconstitució definitiva de la mateixa. Quedà aprovat el nou Reglament i es nomenà la nova Junta que quedà constituïda com segueix: President, Francesc Boncompte; Secretari, Joan Ramoneda; Tresorer, Josep Reig i dos vocals, Joan Mangot i Ricard Altayó. Al mateix temps es prengué una orientació a seguir, així com també es proposaren varis projectes dels que han de formar part de la tasca que portarà a cap aquesta Secció.

ANUNCI D'EXCURSIONS

SUBSTITUCIO DE LA FULLA II DE L'ANY XIII

DIA 8 D'ABRIL

Excursió al Puig de la Creu

Font del Gurri, cân Montllor i Guanta. Detalls d'itinerari de tornada al vocal, En Josep Tintorer.

Sortida: a les 5. Portar-se provisions.

Preparatòria, divendres dia 6.

DIA 15 D'ABRIL**Excursió al Troncó, Les Foradades, Font de la Riba i del Lladern**

Retorn per la carretera de La Barata.

Sortida: a les 5. Portar-se provisions.

Preparatòria, divendres 13.

Vocal: Joan Marimón.

DIA 22 D'ABRIL**Excursió a Sant Llorenç del Munt, amb motiu de celebrar-se l'Ascensió Oficial al «Morral o Cova del Drac»**

Nota.—L'estat del temps no serà obstacle per a suspendre l'acte. Detalls per la premsa i programes.

DIA 29 D'ABRIL**Excursió de muntanya a La Pola i Tres Creus**

Sortida, a les 5, aprovisionats.

Vocal: J. Alavedra.

DIA 6 DE MAIG**Aplec Excursionista de Catalunya a La Pobla de Claramunt**

del qual correspon enguany l'organització al «Club Muntanyenc» de Barcelona.

Oportunament ens seran tramesos programes i cartells de propaganda de la festa.

DIA 10 DE MAIG**Excursió a Sant Adrià i Badalona**

a l'objecte de visitar alguna fàbrica de vidre i altres especials indústries.

Preparatòria, divendres, dia 4.

Vocal: Antoni Dalmases.

DIA 13 DE MAIG**Excursió anyal a Montserrat**

Seguint la tradició d'altres anys, es farà l'excursió a Montserrat, fent el viatge amb camió, seguint aquest itinerari: Sortida a les 5 del matí cap a l'Obac, Rellinàs, Monistrol i Monestir. A la tarda es sortirà de Montserrat per arribar a Terrassa a hora convenient, retornant per Santa Cecília, Càn Massana, Brucs, Collbató, Esparreguera, Olesa i Terrassa.

Pressupost aproximat: 7 pessetes.

Portar-se la minestra.

Vocal: Francesc Boncompte.

DIES 20 I 21 DE MAIG, DIADA DE PASQUA GRANADA**Excursió al Monestir de Santes Creus, Poblet i Espluga de Francolí**

Inscripció i detalls: divendres dia 11.

Vocal: Josep Reig.

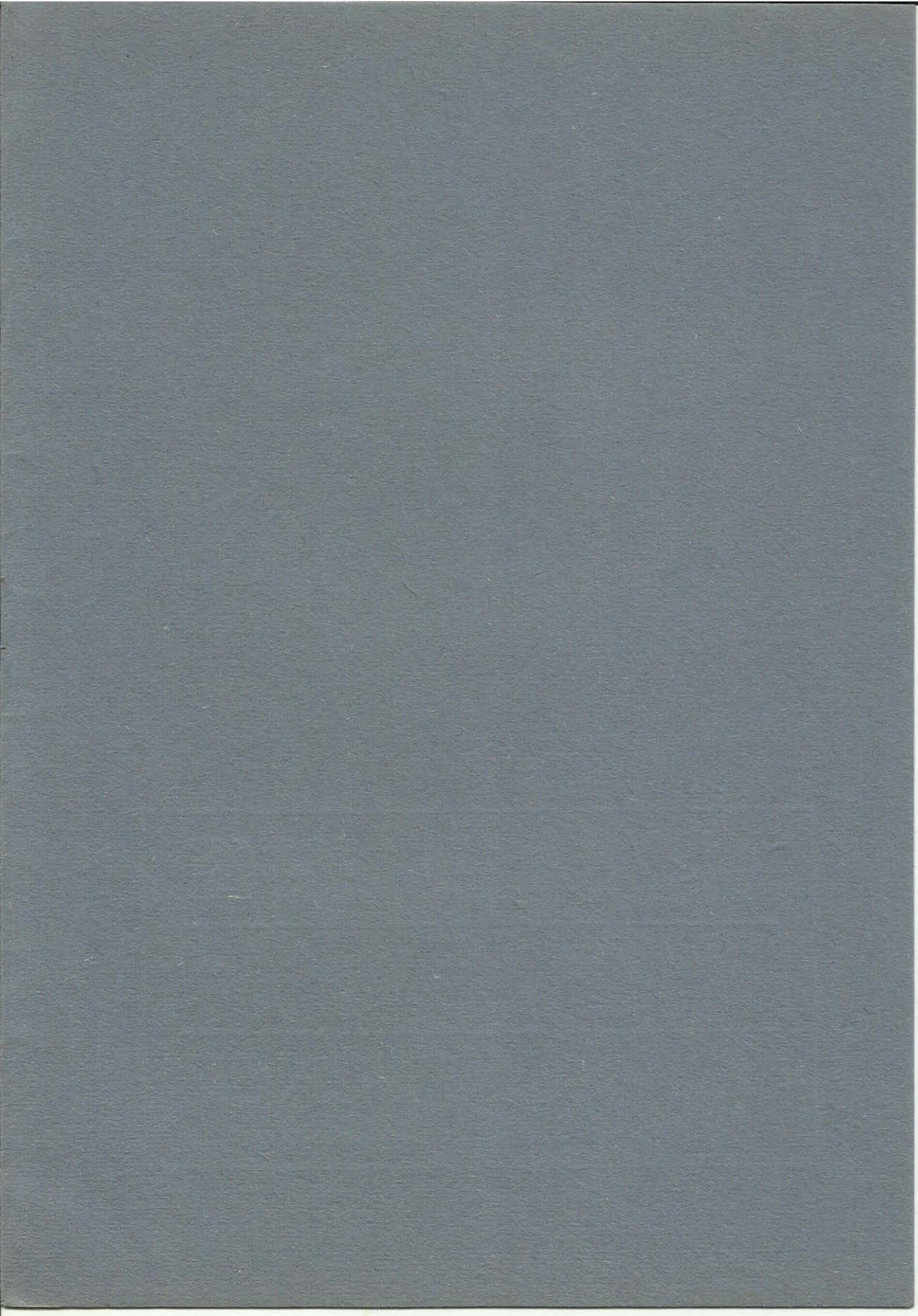
DIA 27 DE MAIG**Excursió a Barcelona**

per a visitar l'Institut de Cultura Popular i Palau de la Generalitat.

Inscripció i detalls el dia 24.

Vocal: Pau Gorina.

NOTA: Es prega als socis que tinguin la iniciativa d'alguna excursió, se serveixin traspasar-la al President de la Comissió Organitzadora d'excursions.

ARXIU

ES REPARTeix DE FRANC ALS SE-
NYORS SOCIS DEL CENTRE EXCUR-
SIONISTA DE TERRASSA

SUSCRIPCIO: TERRASSA, 9 pessetes anyals

FORA, 10 » »

ANUNCIS

CONDICIONS VENTATJOSSES